

Клімат майбутнього без загрози для життя!

Робоча Група неурядових екологічних організацій України
з питань зміни клімату: www.climategroup.org.ua
тел: (044) 238-62-60 тел./факс: (044) 286-62-59
01032, м.Київ, вул. вул. Жилианська, 126/23

№6-12 від 26.06.2013

Кому: Міністерство освіти і науки України
Табачнику Дмитру Володимировичу
01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10

Копія: Міністру екології та природних ресурсів України
Проскурякову Олегу Альбертовичу
Голові Державного агентства екологічних інвестицій України
Гончаренку Дмитру Вікторовичу

Щодо висвітлення проблем змін клімату у шкільній програмі

Шановний Дмитре Володимировичу,

Зміна клімату є однією з найбільших загроз людству. Без успішної всесвітньої протидії змінам клімату вже за кілька десятиліть існування людства на Землі у теперішньому вигляді стане неможливим.

Україна, як країна, що ратифікувала Рамкову Конвенцію ООН по зміні клімату та Кіотський протокол, взяла на себе зобов'язання з захисту кліматичної системи. Зокрема, ст.6.а Рамкової Конвенції ООН по зміні клімату визначає, що Україна бере на себе зобов'язання стосовно розроблення і здійснення програм просвіти та інформування громадськості з проблем зміни клімату і її наслідків.

Шкільна освіта є ключовою компонентою інформування громадськості. Та, на жаль, як свідчать результати соціологічного опитування, проведеного **в рамках проекту «Preparation For The Development Of National Educational Programme On Energy Saving / Energy Efficiency / Climate Change» Under UNDP Project «0005258: Energy Efficiency In Ukraine's Educational Sector»**, учні середніх шкіл посередньо проінформовані про проблему зміни клімату та заходів з енергоефективності. Інформацію про тему зміни клімату та енергозбереження вони здобувають переважно не в рамках шкільного навчання, а за допомогою інтернету та ЗМІ. Зокрема, за результатами цього опитування, учні **не розуміють важливості користування громадським транспортом, частішого користування душем, а не ванною, заміни звичайних електричних лампочок на енергозберігаючі та багато інших подібних речей. Рівень їх орієнтації в питаннях правового регулювання проблеми зміни клімату та енергозбереження, як на міжнародному, так і на національному рівні, є слабким, а розуміння механізмів парникового ефекту та енергозбереження є вкрай слабким.**

Такий стан речей зумовлений тим, що в шкільних предметах обов'язкового циклу вкрай мало інформації про зміни клімату та практичні заходи з енергозбереження. Тема зміни клімату висвітлюється лише в рамках програми з екології для 11 класу в темі «Тенденції зміни клімату»; коротенька згадка про зміни клімату є в рамках програми

Клімат майбутнього без загрози для життя!

Робоча Група неурядових екологічних організацій України
з питань зміни клімату: www.climategroup.org.ua
тел: (044) 238-62-60 тел./факс: (044) 286-62-59
01032, м.Київ, вул. вул. Жиланська, 126/23

№6-12 від 26.06.2013

географії для 10 класу в темі «Глобальні проблеми людства». Слабка обізнаність учнів із такою нагальною глобальною проблемою, та відсутність у них уявлення про те, яким чином можна протидіяти зміні клімату, створює складнощі в питанні інформування громадськості з проблем зміни клімату, і в реалізації заходів з енергоефективності вже зараз та у майбутньому.

Для інформування школярів з питань зміни клімату можливо вдатися до факультативів з енергозбереження. Проте, з їх програмами зможе ознайомитися лише обмежена кількість учнів, а, за результатами вищенаведеного соціопитування, ставлення учнів та вчителів до введення додаткового предмету «Енергозбереження» в обов'язковий цикл шкільної програми негативне. Це – закономірний наслідок переваженості шкільної програми. Натомість, вчителі та учні позитивно ставляться до освітлення теми зміни клімату та енергозбереження в рамках відповідних тем предметів фізики, хімії, біології, географії, історії тощо.

В рамках проекту технічної допомоги ПРООН в Україні «Енергоефективність в освітньому секторі України» був розроблений методичний посібник для вчителів з вивчення курсу «Енергозбереження та пом'якшення змін клімату» в загальноосвітньому навчальному закладі. Відповідно до посібника, питання енергоефективності та зміни клімату можуть бути легко інтегровані в предмети природничого циклу 8-9 класів у відповідних предметах, а саме:

У **біології**: майже в кожній темі, яка вивчається впродовж 8-9 класів, знайдеться місце для того, щоби прослідкувати зв'язок зміни клімату на живі організми.

У **хімії**: в рамках теми Кількість речовини. Розрахунки за хімічними формулами; основні класи неорганічних сполук; періодичний закон і періодична система; будова атома; хімічний зв'язок і будова речовини; розчини; хімічні реакції; найважливіші органічні сполуки.

В **географії**: в рамках теми: геологічна будова; мінерально-сировинні ресурси; кліматичні умови та ресурси; внутрішні води; рослинний покрив; тваринний світ; природно-територіальні комплекси; зона мішаних і широколистяних лісів; зона лісостепу; зона степу; Українські Карпати; природні комплекси морів, що омивають Україну; геоекологічна ситуація в Україні; використання і охорона природних умов і природних ресурсів; системи розселення і розвиток поселень; загальна характеристика господарства України; Економічний потенціал України; промисловість – загальна характеристика; паливна промисловість; електроенергетика; металургійна промисловість; машинобудування і металообробка; хімічна промисловість; лісова і деревообробна промисловість; промисловість будівельних матеріалів; сільське господарство; транспорт; Україна і світове господарство; географія своєї області.

У **фізиці**: в рамках теми: робота і енергія; кількість теплоти, теплові машини; електричний струм; атомне ядро, ядерна енергетика.

Клімат майбутнього без загрози для життя!

Робоча Група неурядових екологічних організацій України
з питань зміни клімату: www.climategroup.org.ua
тел: (044) 238-62-60 тел./факс: (044) 286-62-59
01032, м.Київ, вул. вул. Жилианська, 126/23

№6-12 від 26.06.2013

На допомогу вчителю є в наявності розроблені методичні рекомендації по інтеграції питань енергозбереження та зміни клімату в загальноосвітні навчальні предмети.

Питання енергозбереження можуть легко бути інтегрованими і в навчальні предмети молодших класів, таких як природознавство, Я і Україна, основи здоров'я, Доцільним є також проведення додаткових шкільних заходів, присвячених енергозбереженню, як-то тиждень енергозбереження, Година Землі тощо.

Ми, робоча група НУО з питань зміни клімату, просимо включити питання енергозбереження і зміни клімату у вищезначених предметах, ініціювати проведення Години Землі та тижня енергозбереження у школах на всеукраїнському рівні, і готові надавати всебічну методичну підтримку цьому процесові.

Просимо надати письмову відповідь про результати розгляду цього листа на адресу: Екоклуб, А/с 73 Рівне 33023

З повагою,

Голова Робочої групи НУО
з питань зміни клімату

Андрій Мартинюк

Підготувала Олександра Шандра,
Виконавчий директор Екологічного клубу "Еремурус"
Тел. 0937536869
alya@eremurus.org